

การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรม
การวาดภาพระบายสี

The Development of Fine Motor Skills in Early Childhood through
Drawing and Coloring Activities

ศุภศรี สุตติยาภรณ์

Suppasri Sutyaporn

โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา”

Wat Thung Lat Ya School “Lat Ya Witthaya”, Thailand

Corresponding Author, E-mail: suppasri.sutyaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการวาดภาพระบายสี 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 3 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับมาก 2) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นทุกคน

คำสำคัญ: การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก; เด็กปฐมวัย; กิจกรรมการวาดภาพระบายสี

Abstract

The purpose of this research was: 1) to develop the fine motor skills of preschool children using drawing and coloring activities, and 2) to compare the fine motor skill abilities of preschool children who participated in the drawing and coloring activities. The sample consisted of 28 preschool children, both male and female, aged 3 years, who were studying in Kindergarten 1/1, first semester of the academic

year 2024, at Wat Thung Lad Ya School "Lad Ya Wittaya," selected through purposive sampling. The research tools used included a lesson plan for the drawing and coloring activities and a test to assess the fine motor skill abilities of preschool children.

The research findings revealed that: 1) The fine motor skill abilities of the Kindergarten 1/1 students before the drawing and coloring activity were at a moderate level. After participating in the drawing and coloring activities, the students' fine motor skills improved to a high level. 2) The fine motor skill abilities of the Kindergarten 1/1 students after the drawing and coloring activities showed an increase in skill levels for every student.

Keywords: Fine Motor Skills Development; Preschool Children; Drawing and Coloring Activities

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ สิ่ง que เด็กได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาช่วงอายุระหว่าง 0 - 6 ปี ถือเป็นช่วงโอกาสทองของการเรียนรู้ ในวัยนี้สมองเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง จะช่วยส่งเสริมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือ กตัดตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ทั้งนี้การวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพราะการปูพื้นฐานให้เด็กมีความพร้อมนั้นขึ้นอยู่กับ การฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เยาว์วัยการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กระดับปฐมวัยทุกคนเจริญเติบโตและเรียนรู้อย่างมีความสุขเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสและคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง โดยเด็กวัยนี้มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่เริ่มจากการรับรู้การเข้าใจเฉพาะสิ่งที่เห็นและจับต้องได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยหากได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลืออย่างถูกวิธี และเป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการเด็กแล้ว จะทำให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปอย่างสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558)

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ - ถอด กระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือก รองเท้า งานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อเล็กได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ และการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยควรส่งเสริม

ให้ใช้กล้ามเนื้อสายตาร่วมกับมือ เพราะการประสานงานของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กยังไม่พร้อมเท่าที่ควร การเล่นเกมและการจัดกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมทางมือและตา มากที่สุดเด็กจะเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เด็กจะใช้มือในการหยิบจับวัสดุต่าง ๆ ทำให้เข้าใจวิธีการใช้นิ้วจับ ดินสอได้อย่างถูกต้องวิธี

การวาดภาพระบายสีเป็นกิจกรรมซึ่งช่วยในการทำงานประสานกันระหว่างมือและตา เด็กจะรู้จัก สีเส้น รูปทรง พื้นผิวขนาดที่จะต้องพบในชีวิตประจำวัน การให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพที่เด็กวาดจะเป็นการ ฝึกพูดใช้ภาพในการสื่อสาร แสดงจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ลวดลายและเส้นสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในภาพของเด็กประกอบด้วย เส้นพื้นฐานที่นำไปสู่การเขียนตัวเลข ตัวหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่จำเป็นต้องทำแบบฝึกหัดลีลามือขีดเส้นตั้ง เส้นนอน และอื่น ๆ เลยเพราะในการวาดภาพของเด็กจะ ประกอบด้วยเส้นเหล่านี้อยู่ เพียงแต่ให้เด็กวาดภาพมาก ๆ นอกจากเด็กจะสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายแล้วยังทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรงสามารถควบคุมการใช้มือและจับดินสอเขียนหนังสือได้ในที่สุด (สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล, 2557) ครูควรให้เด็กคุ้นเคยกับการลากเส้น เข้าใจความหมายของเส้น โดยความ เข้าใจจากภาพ เช่น วงกลม เส้นโค้ง ซึ่งการจูงใจครูอาจให้เด็กฝึกวาดรูปหน้าคน หน้ากลม ๆ ตากลม ๆ จะ ทำให้เด็กเรียนรู้การลากเส้นตัวพยัญชนะ (นิตยา วิทยาภรณ์, 2557)

นักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ในโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของ การศึกษาครั้งนี้ และเป็นเด็กในโรงเรียนของผู้วิจัยเอง ในขณะที่ผู้วิจัยกำลังจัดการเรียนการสอนอยู่นั้น ผู้วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้าน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และเนื่องจากเด็กในระดับปฐมวัยยังไม่มีความคล่องตัว ไม่มี ทักษะในการประสานการใช้มือและสายตากล้ามเนื้อเล็กไม่แข็งแรง ไม่สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว ตลอดจนการใช้ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการด้วย อาจเป็นเพราะเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมการพัฒนา กล้ามเนื้อมัดเล็กเท่าที่ควร เนื่องจากสภาพการอบรมเลี้ยงดูจากที่บ้านที่มักไม่ปล่อยให้เด็กทำกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้มีผลเสียต่อพัฒนาการของเด็ก ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองมีค่านิยมในการเร่งให้ เด็กเขียนหนังสือได้โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็ก และกระบวนการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนใน โรงเรียน ยังขาดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเฉพาะด้าน จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการวาดภาพระบายสี โดยผ่าน การจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในเวลา ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการวาดภาพระบายสี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม วาดภาพระบายสี

การทบทวนวรรณกรรม

ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จำเป็นต้องยึดหลักการการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสาร การเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ บุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือเด็กที่ไม่มีผู้ดูแล เพื่อให้เกิดการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลกัน โดยผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้งห้าที่มีความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยง หรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา กับเด็ก เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในการดำรงชีวิตเป็นคนดีและคน เก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนาที่ตนเองนับถือ สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

วามหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กรวิภา สรรพกิจจานง (2562) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง ประสิทธิภาพในการทำงานของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ ที่ประสานกันดีทำให้สามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวันได้อย่างถนัด เช่น การหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ การแต่งตัว การรับประทานอาหาร เป็นต้น

กรรณิการ์ วิจิตรสุนทร (2559) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ การใช้กล้ามเนื้อมือ เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประสานงานระหว่างมือกับตาซึ่งแสดงออกให้เห็นทางความสามารถในการใช้มือของเด็ก

ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะที่สำคัญหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ - ถอดกระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกกรองเท้า งานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อเล็กได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสติปัญญาให้ดีขึ้น เพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กมีส่วนทำให้เด็กได้ใช้มือสำรวจ สังเกต จากการสัมผัสจับต้องในทุก ๆ กิจกรรม ซึ่งการใช้มือเพื่อที่จะจับของเล่นและเรียนรู้ทักษะในการช่วยเหลือตนเอง เช่น การกินอาหารและแต่งตัว เป็นการฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือให้แข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และการฝึกความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือจะช่วยให้เด็กได้ออกกำลังและพร้อมที่จะใช้ในการเขียน เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อและสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี (เยาวพา เดชะคุปต์, 2558) ซึ่งจะทำให้การ

ควบคุมและการประสานงานกันของกล้ามเนื้อมัดเล็กกับสายตามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของการรับรู้ และสติปัญญาของเด็กปฐมวัยด้วย

จรัล คำภารัตน์ (2561) กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ไว้ ดังนี้คือ ในขณะที่เด็กกำลังลากเส้นในลักษณะขีดเขียนไปมานั้นสมองของเด็กได้จินตนาการที่ไร้ขอบเขต และทำให้กล้ามเนื้อและประสาทตามีความสัมพันธ์กัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การฝึกประสาทสัมผัส และความคล่องแคล่ว ซึ่งจะนำไปสู่การอ่านและการเขียนของเด็ก

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

Gesell & Amatruda (1947) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการ กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะและมีขั้นตอนพัฒนาการ โดยเริ่มจากขั้นแรก คือ การใช้มือตะปบ ขึ้นต่อมาจับของด้วยนิ้ว 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ ๆ สันมือ ต่อมาเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ จากนั้นหัวแม่มือจึงค่อยเคลื่อนมาช่วยจับขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้ว ซึ่งทั้งหมดเป็นกล้ามเนื้อเล็กที่มีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคล เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกายได้ แก่ กล้ามเนื้อต่อกระดูกและประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง โดยที่กีเซลได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก (Motor Sensory Coordination) เช่น ประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye – Hand Coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก (Manipulation) เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั้นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น ท่าทางการเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง

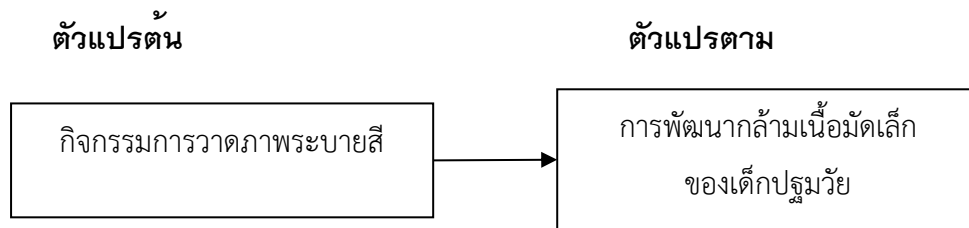
4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal – Social Behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อม และสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมอง และระบบการเคลื่อนไหวประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ก็เชลพบว่าก่อนที่คนเราจะทำอะไรง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะปบ ขึ้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วใช้หัวแม่มือค่อย ๆ เลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้ายคือ การหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้ว ยิ่งไปกว่านั้น ก็เชลได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมปฏิบัติการ

แห่งกล้ามเนื้อของเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า เรียกว่า Cephalo – Caudal Sequence คือหันศีรษะได้ก่อนหันคอ แล้วจึงคว่ำ คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับ ส่วนพัฒนาการการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อ เริ่มจากใกล้ลำตัวก่อนเรียกว่า Proximodistal Sequence ที่แขนขา ทารกยอมบังคับการเคลื่อนไหว แกว่งแขนขาได้ก่อนมือ และเท้าเด็กใช้แขนคล่องก่อนมือ และใช้มือคล่องก่อนนิ้ว ดังนั้นเด็กเล็ก ๆ เมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัวต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้วจึงใช้มือและนิ้วดังกล่าวถ้าจะให้เด็กเล็ก ๆ เขียนหนังสือมักจะไต่ตัวโตเพราะกล้ามเนื้อมือยังใช้ไม่คล่อง ได้แต่วาดแขนไปกว้าง ๆ ต่อมาเมื่อการบังคับกล้ามเนื้อบรรลุวุฒิภาวะแล้ว ทำให้เขียนตัวเล็ก ๆ ได้ เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ควรจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการเคลื่อนไหวของนิ้วและมือ เช่น การวาดรูป การปั้นดินน้ำมัน และการเล่นที่ใช้การหยิบจับ เพื่อสร้างความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจสำหรับการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดสองครั้ง (One Group Pretest – Posttest Design) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 3 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 28 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 3 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อน-หลัง มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. ประมวลผล แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล 3. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว	3.25	1.06	ปานกลาง	4.25	0.74	มาก
2. สามารถโค้ง งอมือ หรือนิ้วมือ ด้วยความยืดหยุ่น	3.14	1.27	ปานกลาง	4.39	0.72	มาก
3. สามารถใช้มือหยิบจับดินสอในการวาดภาพระบายสีได้ถูกต้อง	3.43	1.05	ปานกลาง	4.39	0.62	มาก
4. สามารถเคลื่อนไหวนิ้วมือได้อย่างอิสระ	3.36	0.93	ปานกลาง	4.39	0.67	มาก
5. สามารถใช้มือหยิบ จับอุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสีได้คล่อง	3.04	0.91	ปานกลาง	4.21	0.67	มาก
6. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อตาและมือสัมพันธ์กัน	3.39	0.98	ปานกลาง	4.32	0.71	มาก
รวม	3.27	1.03	ปานกลาง	4.33	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 1.03) หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.69)

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี

กลุ่มทดลอง	N	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนสอน	28	13.71	1.12	44.35
หลังสอน	28	27.68	1.61	

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี โดยใช้สถิติ t - test dependent พบว่า ภายหลังจากจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นทุกคน โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม เท่ากับ 13.71 คะแนน และ 27.68 คะแนน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะในด้านการวาดภาพระบายสี โดยเสริมสร้างกล้ามเนื้อมัดเล็ก ของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นทุกคน ซึ่งการวิจัยนี้สอดคล้องกับ รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี (2555) กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก นอกจากกิจกรรมการระบายสียังมีกิจกรรมอีกหลายรูปแบบที่สามารถพัฒนากล้ามเนื้อมือและตา เช่น กิจกรรมปั้น กิจกรรมการร้อยลูกปัด ร้อยหลอดกาแฟ กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ที่ต้องมีไม้เสียบต่อ ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือและสายตาควบคู่กันไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภา บัญจบุรี (2565) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบวาดภาพต่อเติมที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบวาดภาพต่อเติมมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบวาดภาพต่อเติม ทั้งในด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ในภาพรวมและรายด้านหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบวาดภาพต่อเติมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

กิจกรรมวาดภาพระบายสี มีผลเชิงบวกในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในระดับชั้นอนุบาล โดยเฉพาะในด้านการใช้มืออย่างคล่องแคล่ว การเคลื่อนไหวนิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อตาและมือ การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกฝนและกระตุ้นการเคลื่อนไหวมือและนิ้วอย่างสร้างสรรค์ ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนในด้านนี้ได้มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์และประเมินผลผ่านค่าทางสถิติช่วยยืนยันประสิทธิภาพของกิจกรรม และเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กในอนาคต องค์ความรู้นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และชีวิตประจำวันของเด็กในวัยอนุบาล

สรุป

การจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสีช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญก่อนกิจกรรม ความสามารถของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หลังจากจัดกิจกรรม ความสามารถเพิ่มขึ้นเป็นระดับมาก คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังกิจกรรมเพิ่มขึ้นจาก 13.71 คะแนน เป็น 27.68 คะแนน ข้อค้นพบสำคัญ กิจกรรมวาดภาพระบายสีส่งเสริมความคล่องแคล่วของมือ การเคลื่อนไหวของนิ้ว และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้สติยึดย่น ผลการพัฒนาช่วยเน้นความสำคัญของการออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ในวัยเด็ก กิจกรรมนี้สามารถนำไปปรับใช้ในหลักสูตรเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในระดับอนุบาลหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างกว้างขวางการพัฒนาากล้ามเนื้อมัดเล็กผ่านกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพระบายสี ไม่เพียงช่วยเสริมพัฒนาการทางกาย แต่ยังส่งผลดีต่อการเรียนรู้ การจับดินสอเขียนหนังสือ และทักษะพื้นฐานที่สำคัญในชีวิตประจำวันของเด็กในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 3 – 4 ปี ครูจะต้องให้เวลากับเด็กในการปรับตัวในการทำกิจกรรม ครูควรกระตุ้นเร้าความสนใจให้เด็กเกิดความมั่นใจที่จะทำกิจกรรม
2. ครูผู้สอนควรใช้คำสั่งหรือคำอธิบายที่ง่าย สั้นกระชับและชัดเจนกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการเสริมสร้างกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีในกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กที่มีพัฒนาการกล้ามเนื้อไม่แข็งแรง เด็กที่มีความบกพร่องทางสมอง
2. ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์. (2559). *แนวปฏิบัติตามบันได 10 ขั้น*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพีวีวัน.
- กรรวิภา สรรพกิจจำนง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัส คำภารัตน์. (2561). *การสอนศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เวสต์มิเดีย.

นิตยา วิทยาภรณ์. (2557). ความพร้อมในการอ่าน เขียนของเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 8(3), 14-18.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2558). *พหุปัญญา มองคุณค่าทุกความแตกต่าง*. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.

รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี. (2555). *การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โดยใช้กิจกรรมการประกอบอาหารประเภทขนมไทย* (วิทยานิพนธ์การศึกษาศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2558). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล. (2557). *ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สุวภา บุญอุไร. (2565). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความเหลื่อมล้ำในการศึกษาของเด็กปฐมวัยแบบออนไลน์*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

Gesell, A. & Amatruda, C. S. (1947). *Developmental diagnosis*. New York: Hoeber.

